Wstęp do układów statycznych

Marcin Kotowski, Michał Kotowski

Uniwersytet Warszawski

1 maja 2010

Wprowadzenie

Standardowe układy dynamiczne - przestrzeń X wraz z przekształceniem $f : X \rightarrow X$ zachowującym strukturę. Typowe przykłady:

- X - przestrzeń metryczna, f - przekształcenie ciągłe

Wprowadzenie

Standardowe układy dynamiczne - przestrzeń X wraz z przekształceniem $f : X \to X$ zachowującym strukturę. Typowe przykłady:

- X - przestrzeń metryczna, f - przekształcenie ciągłe
- X - przestrzeń z miarą μ, f - mierzalne zachowujące miarę

Wprowadzenie

Standardowe układy dynamiczne - przestrzeń X wraz z przekształceniem $f : X \to X$ zachowującym strukturę. Typowe przykłady:

- X - przestrzeń metryczna, f - przekształcenie ciągłe
- X - przestrzeń z miarą μ, f - mierzalne zachowujące miarę
- X - rozmaitość, f - przekształcenie gładkie

Wprowadzenie

Układy statyczne - szczególna klasa układów.

Wprowadzenie

Układy statyczne - szczególna klasa układów.

Definicja

Układem statycznym nazywamy przestrzeń X (topologiczną, z miarą, ...) wraz z przekształceniem $f : X \to X$ o następującej własności:

Wprowadzenie

Układy statyczne - szczególna klasa układów.

Definicja

Układem statycznym nazywamy przestrzeń X (topologiczną, z miarą, ...) wraz z przekształceniem $f : X \to X$ o następującej własności:

$$\forall\, x \in X \;\; f(x) = x$$

Wprowadzenie

Układy statyczne - szczególna klasa układów.

Definicja

Układem statycznym nazywamy przestrzeń X (topologiczną, z miarą, ...) wraz z przekształceniem $f : X \to X$ o następującej własności:

$$\forall\, x \in X \;\; f(x) = x$$

Motto

If you think that any time spent on the identity, which seems to do nothing, is a waste of time, just wait and see.
R. Shankar, „Principles of quantum mechanics"

Wprowadzenie

- Badanie układów statycznych jest znacznie trudniejsze od układów dynamicznych

Wprowadzenie

- Badanie układów statycznych jest znacznie trudniejsze od układów dynamicznych
- Nie zakładamy a priori, że przekształcenie f jest kompatybilne ze strukturą X (tj. że jest ciągłe, zachowujące miarę, ...)!

Wprowadzenie

- Badanie układów statycznych jest znacznie trudniejsze od układów dynamicznych
- Nie zakładamy a priori, że przekształcenie f jest kompatybilne ze strukturą X (tj. że jest ciągłe, zachowujące miarę, ...)!

Podstawowe Twierdzenie Układów Statycznych (Smale, 1967)

Dla dowolnego układu statycznego (X, f) przekształcenie f jest automatycznie zgodne ze strukturą X (odp. ciągłe, gładkie, zachowujące miarę).

Wprowadzenie

- Badanie układów statycznych jest znacznie trudniejsze od układów dynamicznych
- Nie zakładamy a priori, że przekształcenie f jest kompatybilne ze strukturą X (tj. że jest ciągłe, zachowujące miarę, ...)!

Podstawowe Twierdzenie Układów Statycznych (Smale, 1967)

Dla dowolnego układu statycznego (X, f) przekształcenie f jest automatycznie zgodne ze strukturą X (odp. ciągłe, gładkie, zachowujące miarę).

(analogia z funkcjami holomorficznymi)

Przykładowy zbiór f-niezmienniczy dla układu statycznego na $\mathbb{R}^2$.

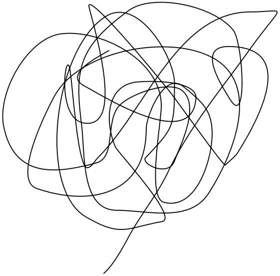

Własności

Własności ergodyczne:

- f nigdy nie jest mieszające, słabo mieszające ani nawet ergodyczne...

Własności

Własności ergodyczne:

- f nigdy nie jest mieszające, słabo mieszające ani nawet ergodyczne...
- ale jest sztywność!

Przypomnienie

T jest sztywne (*rigid*), jeśli istnieje ciąg n_k t.ż.

$$\mu(T^{-n_k}(A)\Delta A) \to 0$$

Własności

Własności ergodyczne:

- f nigdy nie jest mieszające, słabo mieszające ani nawet ergodyczne...
- ale jest sztywność!

Przypomnienie

T jest sztywne (*rigid*), jeśli istnieje ciąg n_k t.ż.

$$\mu(T^{-n_k}(A)\Delta A) \to 0$$

Twierdzenie (Sinai, 1971)

Każdy układ statyczny jest automatycznie sztywny.

Struktura orbit

Patrzymy na orbity X względem działania grupy $G = \{f^n, n \in \mathbb{N}\}$.

Struktura orbit

Patrzymy na orbity X względem działania grupy $G = \{f^n, n \in \mathbb{N}\}$.

$$\cdot$$

Struktura orbit

Patrzymy na orbity X względem działania grupy $G = \{f^n, n \in \mathbb{N}\}$.

.

Twierdzenie o strukturze orbit (Furstenberg, 1978)

Dla dowolnego układu statycznego przestrzeń orbit X/G jest izomorficzna z wyjściową przestrzenią X.

Orbity, c.d

Dla układów dynamicznych mamy znane:

Twierdzenie (Li-Yorke, 1975)

Jeśli przekształcenie ciągłe $f : [0, 1] \longrightarrow [0, 1]$ ma orbitę długości 3 $a \longrightarrow b \longrightarrow c$ dla $a < b < c$, to ma orbitę dowolnej długości.

Orbity, c.d

Dla układów dynamicznych mamy znane:

Twierdzenie (Li-Yorke, 1975)

Jeśli przekształcenie ciągłe $f : [0, 1] \longrightarrow [0, 1]$ ma orbitę długości 3 $a \longrightarrow b \longrightarrow c$ dla $a < b < c$, to ma orbitę dowolnej długości.

Analogicznie dla układów statycznych zachodzi:

Orbity, c.d

Dla układów dynamicznych mamy znane:

Twierdzenie (Li-Yorke, 1975)

Jeśli przekształcenie ciągłe $f : [0, 1] \longrightarrow [0, 1]$ ma orbitę długości 3 $a \longrightarrow b \longrightarrow c$ dla $a < b < c$, to ma orbitę dowolnej długości.

Analogicznie dla układów statycznych zachodzi:

Twierdzenie (Szarkowski, 1985)

Jeśli układ statyczny $f : [0, 1] \longrightarrow [0, 1]$ ma orbitę długości 3, to ma też orbitę długośći 4.

Zastosowania

- Ważnym zastosowaniem układów statycznych jest teoria równań różniczkowych zwyczajnych

Zastosowania

- Ważnym zastosowaniem układów statycznych jest teoria równań różniczkowych zwyczajnych
- Dla $x \in \mathbb{R}^n$ możemy rozważać równanie różniczkowe $\dot{x} = 0$ (z ustalonym warunkiem początkowym $x(0) = x_0$)

Zastosowania

- Ważnym zastosowaniem układów statycznych jest teoria równań różniczkowych zwyczajnych
- Dla $x \in \mathbb{R}^n$ możemy rozważać równanie różniczkowe $\dot{x} = 0$ (z ustalonym warunkiem początkowym $x(0) = x_0$)
- Okazuje się, że dla dowolnego $t \geqslant 0$ potok tego równania poczasie t, ϕ_t, zadaje układ statyczny

Zastosowania

- Ważnym zastosowaniem układów statycznych jest teoria równań różniczkowych zwyczajnych
- Dla $x \in \mathbb{R}^n$ możemy rozważać równanie różniczkowe $\dot{x} = 0$ (z ustalonym warunkiem początkowym $x(0) = x_0$)
- Okazuje się, że dla dowolnego $t \geqslant 0$ potok tego równania poczasie t, ϕ_t, zadaje układ statyczny
- Ciekawe pytania - np. istnienie cykli granicznych dla ϕ_t

Problemy otwarte

- znaleźć układ statyczny (X, f) o niezerowej entropii

Problemy otwarte

- znaleźć układ statyczny (X, f) o niezerowej entropii
- istnienie miar Gibbsa

Problemy otwarte

- znaleźć układ statyczny (X, f) o niezerowej entropii
- istnienie miar Gibbsa
- układy statyczne o nieskończonej mierze $(\mu(X) = \infty)$ - mało twierdzeń, głównie kontrprzykłady

Bibliografia

- D. Anosov, „Handbook of static systems"
- O. Szarkowski, „On a point which doesn't move"
- M.B., „Moduli spaces, Heegaard-Floer cohomology and their application to static systems"

Bibliografia

- D. Anosov, „Handbook of static systems"
- O. Szarkowski, „On a point which doesn't move"
- M.B., „Moduli spaces, Heegaard-Floer cohomology and their application to static systems"

Dziękuję za uwagę!